

Naród ukraiński zachowa wieczną pamięć o bohaterach Niebiańskiej Sotni

W pokojowej walce o wolność i soborność Ukrainy oraz jej godne miejsce w rodzinie europejskich narodów przyszło oddać życie poległym na ukraińskich Euromajdanach, najlepszym synom ukraińskiej Niebiańskiej Sotni 2014 roku.

Naród ukraiński zachowa wieczną pamięć o umierających od kul snajperów, bezbronnych bohaterach, którzy nadali symbolicznego znaczenia walce Ukraińców o prawdę, „świętą wolność”, sprawiedliwość i pokój, gdy ginęli wypowiadając szewczenkowskie słowa otuchy:

I wam sława, sine góry
Krą lodową skute,
I wam, wielcy bohaterzy,
Bóg o was pamięta.
Walcicie razem – zwyciężycie,
Wam sam Bóg pomaga!
Z wami prawda, z wami sława
Z wami wolność święta¹
(tłum. W.M.).

¹ „... I вам слава, сині гори, // Кригою окуті. // I вам, лицарі великі, // Богом не забуті. // Борітеся — поборете, // Вам Бог помагає! // За вас правда, за вас слава // I воля свята!” Т. Шевченко, *Кавказ*, [у:] *Кобзар...*, с. 241. Por. też Т. Szewczenko, *Wybór poezji...*, s. 164.

Z tymi słowami na ustach, od kuli snajpera, zginął na Euromajdanie w Kijowie jeden z bohaterów Niebiańskiej Sotni 21-letni Serhij Nihojan² mieszkaniec wsi Bereznuwatiwka w obwodzie Dniepropetrowskim.

Wiarę w trwałość odradzającej się na Ukrainie z gruntu chrześcijańskiej kultury³ i wyrastającego z niej duchowego zwycięstwa ukraińskiej Niebiańskiej Sotni 2014 roku utwierdzają kierowane dziś w ślad za wieszczem narodowym Ukrainy Tarasem Szewczenką modlitewne prośby do Boga o „братолюбіє”⁴ – bratnią miłość bliźniego, przywracającą pokój w duszach Ukraińców oraz ich sąsiadów.

² Serhij Nihojan ze sceny Euromajdanu w Kijowie wielokrotnie deklamował poemat T. Szewczenki *Kaukaz* poświęcony walczącym o wolność narodom kaukaskim, podbitym przez carską Rosję, której armia w latach 1817–1864 podbiła narody kaukaskie, a w 1783 roku zajęła Krym. Por. Т. Шевченко, *Кобзар...*, c. 243–244; T. Szewczenko, *Wybór poezji...*, s. 162–168.

Jak podkreśla kard. Stanisław Dziwisz kultura rozumiana jako podstawa wszechstronnego rozwoju ludzkości, według Jana Pawła II „czyni człowieka jeszcze bardziej człowiekiem, jeszcze bardziej ludzkim. W kulturze tkwią korzenie, zasady i wartości, które określają etos narodu, zasady życia społecznego. W kulturze też, a zatem w pamięci, naród odnajduje swe korzenie oraz źródło obrony własnej tożsamości i niezawisłości. Tak czyniła Polska w długim i bolesnym okresie rozbiorów i okupacji”. Kard. S. Dziwisz, *Nowa ewangelizacja*, [w:] *Świadectwo. W rozmowie z Gian Franco Svideroschim...*, s. 144.

⁴ Ideę chrześcijańskiej miłości do bliźniego zawarł poeta-prorok Ukrainy Taras Szewczenko m.in. w najbardziej dojrzałym poemacie historyzoficznym *Neofici*. W usta bohatera tego poematu św. Apostoła Piotra Szewczenko wkłada zmieniającą świat, bo proponującą w miejsce walki, nienawiści i zemsty ideę miłości w stosunkach między ludźmi. Święty Piotr błogosławiąc ludowi nieznanemu źródła Miłości – Boga, zwiastował nowe, najlepsze na świecie słowo, jakim jest „bratolubije” – „miłość bratnia”. „I tychym, dobrym, krotkym słowom / Błahowistyw jim słowo nowe, / Lubow, i prawdu, i dobro, / Dobro najkraszczetje na switi – / To bratolubije”. Т. Шевченко, *Кобзар*, Київ 1967, c. 439.

Nadzieje Ukraińców na pokój w ich ojczyźnie wzmacnia okazywana przez cały demokratyczny świat solidarność z euro-integracyjnymi dążeniami Ukrainy.

Z wciąż boleśnie doświadczanej ziemi ukraińskiej przez mroźne miesiące trwania Euromajdanów płynęły i nadal płyną z cerkwi i placów Ukrainy, a także z kościołów w Polsce, Europie i w świecie modlitwy o pokój, kierowane do bogatego w miłosierdzie Boga oraz do nowych świętych papieży Jana XXIII⁵ i Jana Pawła II, znających jak nikt dotąd dramatyczne dzieje Ukraińców pragnących godnego i bezpiecznego życia w rodzinie życzliwych sobie narodów Unii Europejskiej.

Nieprzerwane modlitwy o godne życie, kierują Ukraińcy do „Wspomożycielki ludu chrześcijańskiego w nieustannej walce dobra ze złem, aby nie «upaść», a w razie upadku, aby «powstać»”⁶. O pomoc będącej w potrzebie Ojczyźnie, proszą

⁵ Święty Jan XXIII (od 28 X 1958 – do 3 VI 1963), właśc. Angelo Giuseppe Roncalli, zwołał w 1962 roku synod i II Sobór Watykański, który po śmierci Jana XXIII 3.06.1963 roku kontynuował papież Paweł VI. Celem Soboru Watykańskiego II była odnowa i dostosowanie Kościoła katolickiego do warunków życia we współczesnym świecie. W czasie trwania Soboru Watykańskiego (do 1965 roku), w którego obradach aktywnie uczestniczył metropolita krakowski kardynał Karol Wojtyła przeprowadzona została reforma liturgii. Języki narodowe stały się językami liturgii Kościoła Katolickiego. W czasie trwania Soboru 5 grudnia 1965 roku odwołano ekskomunikę, którą w 1054 roku rzuciły wzajemnie na siebie Kościół zachodni – Rzym i Kościół wschodni – Konstantynopol. Od Soboru II Watykańskiego rozpoczął się dialog Kościoła Katolickiego z innymi kościołami chrześcijańskimi i różnymi religiami. Wydany został Dekret o ekumenizmie *Unitatis redintegratio* i Dekret o Kościołach Wschodnich *Orientalium Ecclesiarum*. Dzięki interwencji „dobrego, pokornego papieża Jana XXIII” 6 lutego 1963 roku po 18 latach uwięzienia został zwolniony z łagrów sowieckich, ale zmuszony do wyjazdu do Rzymu, gdzie rezydował do końca życia greckokatolicki kardynał Josyf Slipyj.

⁶ Jan Paweł II, *Redemptoris Mater*, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/encykliki/r_mater_2.html.

Ukraińcy Matkę Odkupiciela i odwieczną, niezawodną Opiekunkę Ukrainy – Bogarodzicę-Pokrowę, której w ślad za Jarosławem Mądrym 1038 roku, Jan Paweł II zawierzył „nadzieje i oczekiwania dziedziców Chrztu Rusi”⁷. Poddawany wciąż nowym próbom naród ukraiński trwa w nadziei, iż dzięki wstawiennictwu nowych świętych papieży ochrzczony w 988 roku w wodach Dniepru „starożytny ród chrześcijański zazna blasku nowego rozkwitu”⁸, a na, pragnącej dziś pokoju i dobrosąsiedzkich stosunków ze swoimi sąsiadami, ziemi ukraińskiej, która „niegdyś była ziemią szczęśliwą”⁹ znów zwycięży „miłość bratnia” przynosząca pokój w duszach ludzi, w życiu narodów i między narodami.

W Ukrainie, Europie i świecie jak nigdy dotąd po II wojnie światowej potrzebny jest pokój, by ludzie mogli żyć zgodnie z przykazaniem „nie zabijaj”, a wówczas spełni się wołanie naszego nowego świętego Jana Pawła II – „nigdy więcej wojny”.

Walczący w obronie uniwersalnych wartości i standardów europejskich uczestnicy ukraińskich Euromajdanów, za których realizację oddali życie bohaterowie Niebiańskiej Sotni oraz żołnierze ukraińscy, broniący wolności swej Ojczyzny przed wspieranymi przez Rosję terrorystami w okręgu donieckim i ługańskim, mają swój trwały wkład w urzeczywistnienie odwiecznych pragnień tych ludzi dobrej woli, którzy wraz z Ukraińcami wierzą, iż w ich ojczyźnie – Ukrainie, w Europie i w świecie pod po-

⁷ Jan Paweł II, *Postanie Ojca Świętego Magnum Baptismi Donum do katolickiej wspólnoty ukraińskiej z okazji Tysiąclecia Chrztu Rusi Kijowskiej*, [w:] W. Mokry, *Papieskie posłania Jana Pawła II do Ukraińców*, Kraków 2001, s. 251.

⁸ Tamże.

⁹ Т. Шевченко, *Тризна*, [у:] *Кобзар*, Київ 1967. „О Боже! Сильный и правдивый, // Тебе возможны чудеса. // Исполни славою небеса // И сотвори святое диво: // Воспрянуть мертвым повели, // Благослови всеильным словом // На подвиг новый и суровый, // На искупление земли, // Земли поруганной, забытой, // Чистойшей кровию политой, // Когда-то счастливой земли” (с. 161).

kojowym dla wszystkich niebem „...nie będzie już nieprzyjaciół, lecz będzie syn i będzie matka i będą żyć ludzie na ziemi”¹⁰, jak pragnął tego wieszcz narodu ukraińskiego Taras Szewczenko.

Trzeba wierzyć, że na wciąż krwawiącej, umęczonej ziemi ukraińskiej nastanie upragniony przez wszystkich jej mieszkańców pokój. Pokój ten będzie owocem miłości matki do syna: „Zwycięzimy, gdyż zawsze miłość zwycięża, bo miłość to matka, a każdy z nas [uczestników Euromajdanu] ma matkę” – mówiła w Kijowie jedna z ukraińskich matek, pełna nadziei i wiary w zwycięstwo matczynej miłości, zaczerpniętej od powszechnie czczonej na Ukrainie Matki Miłosierdzia¹¹ i Jej Syna Jezusa Chrystusa.

Na Ukrainie utrwali się wolność, zwycięży prawda i zaplanuje pokój. „Jak rosa na słońcu zginą nieprzyjaciele”¹² Ukrainy, gdyż – jak wierzą duchowni cerkwi ukraińskich modlący się ze swoimi wiernymi – zwycięży miłość, która „pozostaje na końcu wszystkiego przemijającego”¹³. Pozostanie miłość, która „rozt-

¹⁰ Т. Шевченко, *І Архімед і Галілей*, [у:] *Кобзар*, Київ 1967, с. 516. „І на оновленій землі // Врага не буде, супостата, // А буде син, і буде мати, // І будуть люде на землі”. Cytujący kilkakrotnie T. Szewczenkę Jan Paweł II słowa te przytoczył w swej homilii w Kijowie w 2001 roku. Por. Jan Paweł II, *Przemówienie powitalne...*, s. 306.

¹¹ W. Mokry, *Obraz Przenajświętszej Bogarodzicy jako Matki Miłosierdzia w życiu duchowym Ukrainy XI–XX w. i w papieskich posłaniach Jana Pawła II do Ukraińców*, [w:] *Chrześcijańskie święta i święci w życiu duchowym Ukraińców na przełomie tysiącleci*, red. W. Mokry, Kraków 2001, s. 53–87.

¹² „Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці, // Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці”. Są to słowa z hymnu Ukrainy.

¹³ Jan Paweł II w przemówieniu wygłoszonym do świata polityki, kultury, nauki i biznesu w Kijowie przytoczył kilka zawsze aktualnych, nieprzemijających myśli wybranych twórców kultury ukraińskiej: księcia Włodzimierza Monomacha, metropolity Piotra Mohyły, Hryhoriya Skovorody, który napisał „Wszystko przemija, lecz na końcu wszystkiego pozostaje miłość. Wszystko przemija z wyjątkiem Boga i miłości”. Jan Paweł II, *Przemówienie Jana Pawła II wygłoszone*

pia stwardniałe serca”¹⁴, miłość, która jest żywym źródłem pokoju w sercach ludzi wolnych od złości i nienawiści do bliźnich, ludzi czyniących dobre uczynki¹⁵ na drodze powrotu do Dobra najwyższego¹⁶.

do świata polityki, kultury, nauki i biznesu w Pałacu Mariańskim, Kijów – 23 czerwca 2001 roku, [w:] W. Mokry, *Apostolskie Słowo Jana Pawła II na Ukrainie...*, s. 312.

¹⁴ Т. Шевченко, *Неофіму*, [y:] *Кобзар...*, c. 437–438

¹⁵ „Działając, człowiek wybiera jakieś dobro, które dla tego działania staje się celem. Jeżeli podmiot wybiera *bonum honestum* [dobro godziwe] jego cel jest zgodny z samą istotą przedmiotu działania, a więc jest to działanie słuszne. Kiedy zaś przedmiotem wyboru jest *bonum utile* [dobro użyteczne], celem jest korzyść, jaką czerpie podmiot... Wolność jest sobą, jest wolnością w takiej mierze, w jakiej jest urzeczywistniana przez prawdę o dobru. Tylko wtedy ona sama jest dobrem. Jeżeli wolność przestaje być związana z prawdą, a uzależnia prawdę od siebie, tworzy logiczne przesłanki, które mają szkodliwe konsekwencje moralne. Ich rozmiary są czasami nieobliczalne. W tym przypadku nadużycie wolności wywołuje reakcję, która przyjmuje postać takiego czy innego systemu totalitarnego. Jest to jedna z form zniszczenia wolności, której skutków doświadczyliśmy w wieku XX i nie tylko”. Jan Paweł II, *O właściwie używanie wolności. Wolność jest dla miłości*, [w:] *Pamięć i tożsamość...*, s. 42–43, 51.

¹⁶ „Zadać pytanie o dobro znaczący w ostatecznej analizie zwrócić się ku Bogu – pełni dobra... Jezus sprowadza pytanie o to, jakie postępowanie jest moralnie dobre, do jego korzeni religijnych, do uznania Boga – jedyne go dobra, pełni życia, ostatecznego celu ludzkiego działania, doskonałego szczęścia”. Jan Paweł II, *Encyklika Veritatis splendor*, [w:] *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II...*, s. 715.